

Rabštejnský Nový zákon

Kamil Boldan – Milada Studničková

Jednou z nově rekatologizovaných sbírek Bavorské státní knihovny v Mnichově je soubor rukopisů někdejší manheimské dvorské knihovny (*Catalogus codicum manu scriptorum Bibliothecae Monacensis. Tom. IV. S.n. Pars 1, Wiesbaden 1991*). Katalogizátorka Elisabet Remak-Honnef zde upozornila na českou provenienci doposavad v odborné literatuře neznámého iluminovaného Nového zákona (Cm 10024), který sama datuje do první čtvrtiny 15. stol. Popisuje i dva v kodexu přicházející erby, které se jí však nepodařilo identifikovat. Spoluautoři této studie se snaží podati podrobnější zprávu o jeho vzniku, výzdobě a prvním majiteli. V kodexu přichází celkem pět figurálních iniciál. Větší část výzdoby provedl malíř, známý jako Mistr Krumlovského sborníku. Tuto jeho práci lze datovat spíše až do 30. let 15. století. Heraldická výzdoba byla do rukopisu domalována až zhruba o dvě desetiletí později. Na několika místech přichází znak, který 1452 udělil císař Fridrich III. tehdejšímu členovi své kanceláře Prokopovi z Rabštejna a jeho bratřím. Studie se snaží doložit, že nejpravděpodobnějším objednavatelem Nového zákona mohl být právě tento potomek původně vladyckého rodu ze severozápadních Čech, který 1437 vstoupil do říšské kanceláře císaře Zikmunda, kde působil i za jeho nástupců a kde navázal přátelství s humanistou Eneášem Silviem Piccolominim. Roku 1453 přešel tento vzdělaný diplomat do služeb nového českého krále Ladislava Pohrobka, který ho jmenoval nejv. kancléřem a v tomto významném úřadě setrval i za jeho nástupce Jiřího z Poděbrad. Nepodařilo se objasnit, proč na jednom místě v rukopisu přichází jeho erb společně s jiným, který tehdy drželi příslušníci dvou větví tzv. staršího rodu Rabštejnů (když dosavadní genealogická literatura mezi oběma rody neregistruje žádné příbuzenské vazby), Martičtí a Lozští z Rabštejna.

Le Nouveau Testament de Rabštejn

Kamil Boldan – Milada Studničková

L'ensemble des manuscrits de l'ancienne Bibliothèque de la Cour de Mannheim représente une des collections de nouveau cataloguées de la Bibliothèque de l'Etat de Bavière à Munich (*Catalogus codicum manu scriptorum Bibliothecae Monacensis. Tom. IV. S.n. Pars 1, Wiesbaden 1991*). La femme auteur Elisabet Remak-Honnef avertit de la provenance de Bohême du Nouveau Testament enluminé, jusqu'aujourd'hui inconnu dans les publications spécialistes (*Cm 10024*); elle le date dans le premier quart du 15e siècle. Elle décrit aussi deux armories y se trouvant, lesquelles elle cependant ne réussit pas à identifier. Les coauteurs de cette étude-ci s'efforcent de fournir des renseignements plus détaillés sur la création, décoration et premier possesseur du manuscrit. Cinq initiales historiées y figurent au total. Le peintre, appelé «Maître du Recueil de Krumlov», exécuta la plupart de la décoration. On peut dater son oeuvre seulement dans les années trente du 15e siècle. La décoration héraldique fut peinte dans la suite d'environ deux décennies. Les armories, lesquelles l'empereur Frédéric III conféra à Procope de Rabštejn, membre de son office, et à ses frères en 1452, y figurent plusieurs fois. L'étude cherche à prouver que le fondateur le plus probable fut justement ce descendant de la famille à l'origine de petite noblesse provenant du nord-ouest de Bohême qui entra dans l'office de l'empereur Sigismond en 1437, où il fut actif même pendant le règne de ses successeurs et où il se lia d'amitié avec l'humaniste Eneá Silvio Piccolomini. En 1453 ce diplomate cultivé passa au service du nouveau roi de Bohême, Ladislav Posthume qui le nomma archichancelier, et il resta dans cet office important aussi pendant le règne de son successeur, Georges de Poděbrady. On ne réussit pas à éclaircir le fait que ses armories figurent dans le manuscrit une fois ensemble avec les autres, appartenant à cette époque aux membres de deux lignes de la soi-disant famille de Rabštejn plus ancienne, Martický de Rabštejn et Lozský de Rabštejn; les publications généalogiques ne connurent pas

jusqu'à présent des rapports de parenté entre les familles citées.